

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻ
ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐ**

0095, ՀՀ, Երևան, Մ.Բաղրամյան պող. 19,

21/02/2022թ.

**Հայաստանի Հանրապետության
Ազգային ժողովի նախագահի
պարտականությունները ժամանակավորապես կատարողին**

Համաձայն Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության 109-րդ հոդվածի 1-ին մասի և «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական օրենքի 3-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի, 65-րդ հոդվածի 1-ին մասի և 67-րդ հոդվածի 1-ին մասի՝ օրենսդրական նախաձեռնության կարգով Ձեզ եմ ներկայացնում «Վարչական իրավախախտումներ վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսգրքում փոփոխություն կատարելու մասին» օրենքի նախագիծը:

Ազգային ժողովի աշխատակարգի 25-րդ կետի համաձայն գրությանը կցվում են՝

- ա) նախագիծը (հիմնական գեկուցող՝ Արամ Վարդևանյան),
- բ) նախագծի ընդունման հիմնավորումը,
- գ) գործող օրենքում փոփոխվող հոդվածի մասին տեղեկանքը,

Առաջարկում ենք ներկայացված օրենքների նախագծերի փաթեթը սահմանված կարգով դնել շրջանառության մեջ:

ԱՐԱՄ ՎԱՐԴԵՎԱՆՅԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔԸ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԻՐԱՎԱԽԱՍՏՈՒՄՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՍԱԳՐՔՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հոդված 1. Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության 1985 թվականի դեկտեմբերի 6-ի օրենսգրքի (այսուհետ՝ Օրենսգիրք) 305-րդ հոդվածը շարադրել նոր խմբագրությամբ

Հոդված 305. Տուգանք նշանակելու մասին որոշումը կատարելու ժամկետներն ու կարգը

1. Խախտողի կողմից տուգանքը պետք է վճարվի տուգանք նշանակելու մասին որոշումը նրան հանձնելու օրվանից ոչ ուշ, քան տասնհինգ օրվա ընթացքում, իսկ այդ որոշումը գանգատարկելու կամ բողոքարկելու դեպքում՝ գանգատը կամ բողոքը առանց բավարարման թողնելու մասին ծանուցման օրվանից ոչ ուշ, քան տասնհինգ օրվա ընթացքում:
2. Եթե սույն օրենսգրքի 43.1-ին հոդվածի 7-րդ մասով, 111, 123, 123.1, 123.3, 123.4, 123.5 (բացառությամբ ութերորդ, իններորդ, տասնչորսերորդ և տասնհինգերորդ մասերի), 123.6, 123.7, 124, 124.1, 124.2, 124.3, 124.4, 124.6, 125, 126, 128, 129.2, 131, 132, 135.2, 140-րդ հոդվածներով սահմանված տուգանքը նշանակելու մասին որոշումը իրավախախտում կատարած անձին հանձնելու օրվանից հետո՝ երեսնօրյա ժամկետում, անձը դիմում է ոստիկանություն տուգանքի վճարումը տարաժամկետելու խնդրանքով, ապա վճարումը համարվում է տարաժամկետված դիմումի մեջ նշված ժամկետով, բայց ոչ ավելի, քան 6 ամիս:
3. Եթե մանր խուլիգանություն կատարած տասնվեցից մինչև տասնութ տարեկան անձինք ինքնուրույն վաստակ չունեն, տուգանքը գանձվում է ծնողներից կամ նրանց փոխարինող անձանցից:
4. Վարչական իրավախախտում կատարելու համար նշանակված տուգանքը խախտողի կողմից մուծվում է կենտրոնական գանձապետարանի համապատասխան հաշվին:
5. Ճանապարհային երթևեկության կանոնների խախտման համար նշանակված տուգանքը խախտողը մուծում է կենտրոնական գանձապետարան, բացառությամբ իրավախախտման կատարման տեղում գանձվող տուգանքի:
6. Համայնքի ղեկավարների նշանակված տուգանքը մուտքագրվում է համապատասխան համայնքի բյուջե, իսկ տեղական ինքնակառավարման մարմինների պաշտոնատար անձանց թույլ տված իրավախախտումների համար նշանակված տուգանքը մուտքագրվում է պետական բյուջե:
7. Սույն օրենսգրքի 150.3-րդ հոդվածով գանձվող տուգանքները փոխանցվում են Հայաստանի Հանրապետության միջպետական և հանրապետական նշանակության ավտոճանապարհներին արձանագրված խախտումների համար՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական գանձապետարան, իսկ մարզային ավտոճանապարհներին արձանագրված խախտումների համար՝ համապատասխան համայնքի բյուջե:
8. Սույն օրենսգրքով նախատեսված վարչական իրավախախտում կատարելու համար նշանակված տուգանքի չափի յոթանասուն տոկոսը տուգանք նշանակելու որոշումը

վարչական իրավախախտում կատարած անձին հանձնելու օրվանից ոչ ուշ, քան տասն օրվա ընթացքում վճարելու դեպքում տուգանքը համարվում է ամբողջությամբ մուծված, բացառությամբ սույն հոդվածի 9-րդ և 10-րդ մասով նախատեսված դեպքերի:

9. Սույն օրենսգրքի 123-րդ, 123.1-ին, 123.3-րդ, 123.4-րդ, 123.5-րդ, 123.6-րդ, 123.7-րդ, 124-124.4-րդ, 124.6-րդ, 124.7, 125-րդ, 128-րդ, 129.2-րդ, 129.3-րդ, 131-րդ, 132-րդ, 135.2-րդ, 140-րդ, 170.3 հոդվածներով նախատեսված վարչական իրավախախտում կատարելու համար նշանակված տուգանքի չափի հիսուն տոկոսը տուգանք նշանակելու որոշումը վարչական իրավախախտում կատարած անձին հանձնելու օրվանից ոչ ուշ, քան տասն օրվա ընթացքում վճարելու դեպքում տուգանքը համարվում է ամբողջությամբ մուծված:
10. Սույն հոդվածի 8-րդ մասով սահմանված կարգը չի տարածվում սույն օրենսգրքի 125.1, 126-րդ և 132-րդ հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված իրավախախտումները կատարելու համար նշանակված տուգանքի որոշումների կատարման վրա:

1. Իրավական ակտի ընդունման անհրաժեշտությունը.

«Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսգրքում լրացում կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագծի ընդունումը բխում է մի կողմից վարչարարության բարելավման պետության պոզիտիվ պարտականությունից, մյուս կողմից՝ օրինաչափ վարքագիծ դրսևորելու քաղաքացիների պարտականությունից:

Հարկ է վկայակոչել, որ քաղաքացու կողմից տուգանքը չվճարելու պատճառով ավելանում է նաև վարչական ակտի ընդունման պահին գործող օրենքով սահմանված կարգով տուգանքը չվճարելու հետեւանքով նախատեսված գումարը և «Դատական ակտերի հարկադիր կատարման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 67-րդ հոդվածի 2-րդ մասով նախատեսված կատարողական գործողությունների կատարման համար նախատեսված ծախսերը վճարելու պարտականությունը, սակայն սա ապահովելու համար պետությունը նույնպես ծախսեր է իրականացնում, որոնք թեև փոխհատուցվում են, սակայն առաջացնում են վարչական մարմինների համար լրացուցիչ ու հավելյալ աշխատանք և ծանրաբեռնվածություն:

Պայմանավորված իրավախախտումների առանձնահատկություններով՝ տարբեր իրավախախտումների համար սահմանվել են տարբեր արտոնություններ՝ կապված իրավախախտման համար սահմանված տուգանքը սահմանված ժամկետի ավարտից շուտ վճարելու փաստով:

Սույն նախագծում հաշվի են առնվել նաև Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ ՀՀ օրենսգրքի 125.1, 126-րդ հոդվածները, ինչպես նաև 132-րդ հոդվածի 3-րդ մասը, որոնք կատարելու համար սահմանված տուգանքների առջնությամբ նախագծի կարգավորումները չեն գործելու հանրային շահին ու անվտանգությունը ապահովելու նպատակով:

Հարկ է նշել, որ նախագծի հեղինակների կողմից օգտագործվել է «տուգանք նշանակելու որոշումը վարչական իրավախախտում կատարած անձին հանձնելու օրվանից» ձևակերպումը, որի դեպքում կիրառելի է ինչպես իրավախախտում կատարած անձին տուգանք նշանակելու մասին որոշման հանձնումը, այնպես էլ դրա անհնարինության դեպքում պաշտոնական հրապարակումը՝ «Ինտերնետով հրապարակային և անհատական ծանուցման մասին» ՀՀ օրենքին համապատասխան:

2. Միջազգային փորձ տարբեր վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ գործող արտոնությունների վերաբերյալ

Բազմաթիվ երկրներ վաղուց արդեն անցել են տուգանքների՝ նախքան հարկադիր բռնագանձումը վճարելու դեպքում արտոնություններ սահմանելու ռեժիմին, ինչը ևս մեկ անգամ ընդգծում է այս ռեժիմի արդյունավետությունը:

Կից ներկայացվում է տարբեր երկրների միջազգային փորձը վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ տուգանք նշանակելու որոշումը կատարելու կարգի արտոնությունների վերաբերյալ.

- ՌԴ-ում 20 օրվա ընթացքում տուգանքը վճարելու դեպքում կա այն կիսով չափ պակաս վճարելու հնարավորություն,
- Ալբանիայում տուգանքները ամենացածրն են Եվրոպայում, իսկ տուգանքի վճարումը 5 օրվա ընթացքում ազատում է իրավախախտին սահմանված չափի 20 տոկոսից:
- Անդորայում տուգանքի՝ տեղում վճարման կամ 10 օրվա ընթացքում վճարման դեպքում գործում է -50% -ով պակաս վճարելու արտոնություն,
- Իսպանիայում ՃԵԿ կանոնների խախտման համար օտարերկրյա վարորդները պետք է վճարեն անմիջապես, հակառակ դեպքում մեքենան արգելանքի տակ է վերցվում մինչև

տուգանքի վճարումը, իսկ տուգանքը տեղում կամ 20 օրվա ընթացքում վճարելու դեպքում 50%-ով պակաս վճարելու արտոնություն է գործում:

- Իտալիայում տուգանքը տեղում վճարելու դեպքում ծագում է տուգանքի առավելագույն սահմանաչափի միայն 25%-ի վճարման պարտականություն:
- Սլովակիայում 15 օրվա ընթացքում տուգանքը վճարելու դեպքում վճարվելիք գումարը բուն տուգանքի 2/3-ի չափով է:
- Սլովենիայում տեղում կամ տուգանքը ստանալուց հետո 8 օրվա ընթացքում վճարելու դեպքում վճարման ենթակա է տուգանքի չափը կեսը:
- Թուրքիայում տուգանքը 15 օրվա ընթացքում վճարելու դեպքում վճարվելիք գումարը կազմում է տուգանքի որոշման սահմանված չափի 75%-ը:
- Ղրղզստանում 15 օրվա ընթացքում տուգանքի կեսը վճարելու դեպքում քաղաքու պարտավորությունը համարվում է կատարված:
- Մակեդոնիայում տուգանքի միայն 50 տոկոսը վճարելու արտոնությունը գործում է տուգանքի նշանակումից հետո 7 օրվա ընթացքում:

3. Ակնկալվող արդյունքը.

Նախագծի ընդունման արդյունքում ակնկալվում է բարձրացնել քաղաքացիների կողմից տուգանքները ժամանակին վճարելու պատրաստակամությունը, միաժամանակ իջեցնելով տուգանքի չափը օրինապահ քաղաքացիների համար՝ ազատելով նրանց հետագայում տուգանքի չմուծման արդյունքում այդ տուգանքներին ավելացած վարչական ակտի ընդունման պահին գործող օրենքով սահմանված կարգով գումարը չվճարելու հետեանքով նախատեսված տուգանքի չափի ավելացած մասի վճարման, ինչպես նաև «Դատական ակտերի հարկադիր կատարման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 67-րդ հոդվածով նախատեսված կատարողական գործողությունների կատարման ծախսերը վճարելու պարտականությունից:

Միաժամանակ ներկայացված նախագծի ընդունման արդյունքում էականորեն կբեռնաթափվեն վարչական մարմինները, կնվազեն նրանց կողմից օգտագործվող միջոցները, քանզի կողմից վարչական ակտի բողոքարկման համար վճարվող պետական տուրքը որոշ դեպքերում գրեթե հավասար է լինելու 10-օրյա ժամկետում տուգանքի մուծման չափին, մյուս դեպքում՝ կթեթևանա վարչական դատարանների գերծանրաբեռնված վիճակը:

Նախագծով առանձնացվել են մի քանի իրավախախտումներ (123-րդ, 123.1-ին, 123.3-րդ, 123.4-րդ, 123.5-րդ, 123.6-րդ, 123.7-րդ, 124-124.4-րդ, 124.6-րդ, 124.7, 125-րդ, 128-րդ, 129.2-րդ, 129.3-րդ, 131-րդ, 132-րդ, 135.2-րդ, 140-րդ, 170.3 հոդվածներով նախատեսված վարչական իրավախախտումները), որոնց դեպքում արտոնության հնարավորությունը առավել է և տալիս է կիսով չափ փաստացի զանձվող/վճարման ենթակա գումարը նվազեցնելու հնարավորություն, ինչը պայմանավորված է այդ իրավախախտումների առանձնահատկություններով և տեսակով: Մյուս իրավախախտումների դեպքում առաջարկվում է տուգանքի 30 տոկոսի չափով պակաս վճարելու արտոնության սահմանում:

Այս արտոնություններից օգտվելու պայման է հանդիսանում նախագծով առաջարկվող ժամկետում դրանց վճարումը, որը բաց թողնելուց հետո այն, բնականաբար, չի գործելու:

Հարկ է նշել հեղինակների առանձնահատուկ մոտեցումը ոչ սթափ վիճակում կատարված զանցանքներին. Ոչ սթափ վիճակում կատարված իրավախախտումների առնչությամբ սույն նախագծով սահմանված արտոնությունը չի տարածվում:

ՓՈՓՈԽՎՈՂ ՀՈԴՎԱԾԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Հոդված 305. Տուգանք նշանակելու մասին որոշումը կատարելու ժամկետներն ու կարգը խախտողի կողմից տուգանքը պետք է վճարվի տուգանք նշանակելու մասին որոշումը նրան հանձնելու օրվանից ոչ ուշ, քան տասնհինգ օրվա ընթացքում, իսկ այդ որոշումը գանգատարկելու կամ բողոքարկելու դեպքում՝ գանգատը կամ բողոքը առանց բավարարման թողնելու մասին ծանուցման օրվանից ոչ ուշ, քան տասնհինգ օրվա ընթացքում:

Եթե սույն օրենսգրքի 43.1-ին հոդվածի 7-րդ մասով, 111, 123, 123.1, 123.3, 123.4, 123.5 (բացառությամբ ութերորդ, իններորդ, տասնչորսերորդ և տասնհինգերորդ մասերի), 123.6, 123.7, 124, 124.1, 124.2, 124.3, 124.4, 124.6, 125, 126, 128, 129.2, 131, 132, 135.2, 140-րդ հոդվածներով սահմանված տուգանքը նշանակելու մասին որոշումը իրավախախտում կատարած անձին հանձնելու օրվանից հետո՝ երեսնօրյա ժամկետում, անձը դիմում է ոստիկանություն տուգանքի վճարումը տարաժամկետելու խնդրանքով, ապա վճարումը համարվում է տարաժամկետված դիմումի մեջ նշված ժամկետով, բայց ոչ ավելի, քան 6 ամիս:

(մասն ուժը կորցրել է 01.03.17 ՀՕ-50-Ն)

(մասն ուժը կորցրել է 01.03.17 ՀՕ-50-Ն)

Եթե մանր խուլիգանություն կատարած տասնվեցից մինչև տասնութ տարեկան անձինք ինքնուրույն վաստակ չունեն, տուգանքը գանձվում է ծնողներից կամ նրանց փոխարինող անձանցից:

Վարչական իրավախախտում կատարելու համար նշանակված տուգանքը խախտողի կողմից մոտձվում է կենտրոնական գանձապետարանի համապատասխան հաշվին:

Ճանապարհային երթևեկության կանոնների խախտման համար նշանակված տուգանքը խախտողը մոտձում է կենտրոնական գանձապետարան, բացառությամբ իրավախախտման կատարման տեղում գանձվող տուգանքի:

Համայնքի ղեկավարների նշանակված տուգանքը մուտքագրվում է համապատասխան համայնքի բյուջե, իսկ տեղական ինքնակառավարման մարմինների պաշտոնատար անձանց թույլ տված իրավախախտումների համար նշանակված տուգանքը մուտքագրվում է պետական բյուջե:

(մասն ուժը կորցրել է 09.12.19 ՀՕ-300-Ն)

(մասն ուժը կորցրել է 09.12.19 ՀՕ-300-Ն)

Սույն օրենսգրքի 150.3-րդ հոդվածով գանձվող տուգանքները փոխանցվում են Հայաստանի Հանրապետության միջպետական և հանրապետական նշանակության ավտոճանապարհներին արձանագրված խախտումների համար՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական գանձապետարան, իսկ մարզային ավտոճանապարհներին արձանագրված խախտումների համար՝ համապատասխան համայնքի բյուջե:

Հոդված 305. Տուգանք նշանակելու մասին որոշումը կատարելու ժամկետներն ու կարգը

1. Խախտողի կողմից տուգանքը պետք է վճարվի տուգանք նշանակելու մասին որոշումը նրան հանձնելու օրվանից ոչ ուշ, քան տասնհինգ օրվա ընթացքում, իսկ այդ որոշումը գանգատարկելու կամ բողոքարկելու դեպքում՝ գանգատը կամ բողոքը առանց բավարարման թողնելու մասին ծանուցման օրվանից ոչ ուշ, քան տասնհինգ օրվա ընթացքում:
2. Եթե սույն օրենսգրքի 43.1-ին հոդվածի 7-րդ մասով, 111, 123, 123.1, 123.3, 123.4, 123.5 (բացառությամբ ութերորդ, իններորդ, տասնչորսերորդ և տասնհինգերորդ մասերի), 123.6, 123.7, 124, 124.1, 124.2, 124.3, 124.4, 124.6, 125, 126, 128, 129.2, 131, 132, 135.2, 140-րդ հոդվածներով սահմանված տուգանքը նշանակելու մասին որոշումը իրավախախտում կատարած անձին հանձնելու օրվանից հետո՝ երեսնօրյա ժամկետում, անձը դիմում է ոստիկանություն տուգանքի վճարումը տարաժամկետելու խնդրանքով, ապա վճարումը համարվում է տարաժամկետված դիմումի մեջ նշված ժամկետով, բայց ոչ ավելի, քան 6 ամիս:
3. Եթե մանր խուլիգանություն կատարած տասնվեցից մինչև տասնութ տարեկան անձինք ինքնուրույն վաստակ չունեն, տուգանքը գանձվում է ծնողներից կամ նրանց փոխարինող անձանցից:
4. Վարչական իրավախախտում կատարելու համար նշանակված տուգանքը խախտողի կողմից մոտձվում է կենտրոնական գանձապետարանի համապատասխան հաշվին:

5. Ճանապարհային երթևեկության կանոնների խախտման համար նշանակված տուգանքը խախտողը մուծում է կենտրոնական գանձապետարան, բացառությամբ իրավախախտման կատարման տեղում գանձվող տուգանքի:
6. Համայնքի ղեկավարների նշանակված տուգանքը մուտքագրվում է համապատասխան համայնքի բյուջե, իսկ տեղական ինքնակառավարման մարմինների պաշտոնատար անձանց թույլ տված իրավախախտումների համար նշանակված տուգանքը մուտքագրվում է պետական բյուջե:
7. Սույն օրենսգրքի 150.3-րդ հոդվածով գանձվող տուգանքները փոխանցվում են Հայաստանի Հանրապետության միջպետական և հանրապետական նշանակության ավտոճանապարհներին արձանագրված խախտումների համար՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական գանձապետարան, իսկ մարզային ավտոճանապարհներին արձանագրված խախտումների համար՝ համապատասխան համայնքի բյուջե:
8. Սույն օրենսգրքով նախատեսված վարչական իրավախախտում կատարելու համար նշանակված տուգանքի չափի յոթանասուն տոկոսը տուգանք նշանակելու որոշումը վարչական իրավախախտում կատարած անձին հանձնելու օրվանից ոչ ուշ, քան տասն օրվա ընթացքում վճարելու դեպքում տուգանքը համարվում է ամբողջությամբ մուծված, բացառությամբ սույն հոդվածի 9-րդ և 10-րդ մասով նախատեսված դեպքերի:
9. Սույն օրենսգրքի 123-րդ, 123.1-ին, 123.3-րդ, 123.4-րդ, 123.5-րդ, 123.6-րդ, 123.7-րդ, 124-124.4-րդ, 124.6-րդ, 124.7, 125-րդ, 128-րդ, 129.2-րդ, 129.3-րդ, 131-րդ, 132-րդ, 135.2-րդ, 140-րդ, 170.3 հոդվածներով նախատեսված վարչական իրավախախտում կատարելու համար նշանակված տուգանքի չափի հիսուն տոկոսը տուգանք նշանակելու որոշումը վարչական իրավախախտում կատարած անձին հանձնելու օրվանից ոչ ուշ, քան տասն օրվա ընթացքում վճարելու դեպքում տուգանքը համարվում է ամբողջությամբ մուծված:
10. Սույն հոդվածի 8-րդ մասով սահմանված կարգը չի տարածվում սույն օրենսգրքի 125.1, 126-րդ և 132-րդ հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված իրավախախտումները կատարելու համար նշանակված տուգանքի որոշումների կատարման վրա: